

Götene kommun

FORNÄNGSSKOLAN

LIKABEHANDLINGSPLAN

**Fornängsskolan 2015
Grundskola
Integrerad grundsärskola**

Datum: 2015-01-07

Innehåll

Plan för förebyggande arbete	3
Fornängsskolans vision för arbetet mot kränkningar och för likabehandling	3
Grunduppgifter	3
Lagar och förordningar	3
Utvärdering av föregående plan	4
Elevers och personals deltagande i planarbetet	5
Främjande arbete	7
Förebyggande arbete	8
<i>Åtgärder utifrån problemformulering 1</i>	<i>8</i>
<i>Åtgärder utifrån problemformulering 2</i>	<i>9</i>
<i>Åtgärder utifrån problemformulering 3</i>	<i>10</i>
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	11
Åtgärdande arbete	12
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	12
Rutiner för att utreda och åtgärda kränkning mellan elev och personal	13
Förankring	13
Uppföljande utvärdering	13
Bilagor	
Bilaga 1	Skollagen (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567)
Bilaga 2	Kartläggning över trygghet och trivsel på Fornängsskolan
Bilaga 3	Kränkningsrapport
Bilaga 4	Handlingsplan
Bilaga 5	Diskrimineringsgrunderna
Bilaga 6	Begreppsförklaringar
Bilaga 7:	Ordningsregler

Plan för förebyggande arbete

Fornängsskolans vision för arbetet mot kränkningar och för lika-behandling

På den här skolan ska Du kunna trivas och vara trygg oavsett vem Du är. Alla är olika och olika är bra. Den här skolan ska vara en plats där Du ska ha möjligheten att få vara den Du är.

På Fornängsskolan tolereras inga kränkningar. De vuxna är goda förebilder i situationer där människor umgås med varandra. Ingen vuxen ser på när en elev far illa, utan agerar för att stoppa beteenden som uppfattas kränkande. Eleverna vänder sig med förtroende till en vuxen för att få hjälp i olika situationer.

Grunduppgifter

Verksamhetsform:	Grundskola 7-9 och integrerad Grundsärskola
Ansvariga för planen:	Rektor
Planen gäller från:	2015-01-01
Planen gäller till:	2016-01-01
Årets plan ska utvärderas:	Kontinuerligt

Rektor är ansvarig för att årets plan utvärderas.

Lagar och förordningar

Diskrimineringslagen och skollagen

Enligt diskrimineringslagen och skollagen ska skolan främja elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Skolan ska också vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon elev utsätts för trakasserier.

Dessa lagar säger också att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Den ska innehålla en redovisning för vilka åtgärder som skolan har som mål att påbörja eller genomföra under det kommande året. Mera information och lagtext finns bifogad.

Utvärdering av föregående plan

Mål för läsåret 2014

Mål: För att förstärka respekten för allas lika värde avser vi att inom personalgruppen arbeta med flera övningar om jämställdhet, likabehandling, jämlikhet och demokrati.

Aktiviteter:

Vi avser att använda oss av övningar som föreslås i boken *Likabehandling i förskola och skola: Sant eller falsk?* (s 52-54); *Diskussionsfrågor kring nolltolerans* (s 54-55); samt *Övning kring språkbruk* (s 55-56)

Avslutningsvis arbetar vi med föreslagen kartläggning *Vad ska vi börja med?* (s 156-157) för att veta hur vi arbetar vidare under kommande termin.

Utvärdering:

Elever och personal uppmärksammar att det i stor utsträckning förekommer användande av könsdiskriminerande ord, negativa ord kopplade till sexuell läggning och tillhörighet, hån och verbala kränkningar. Vi har i personalgruppen arbetat med följande övningar från *Likabehandling i förskola och skola: Sant eller falsk?* (s 52-54); *Diskussionsfrågor kring nolltolerans* (s 54-55); samt *Övning kring språkbruk* (s 55-56)

Mål:

Nolltolerans vad det gäller användandet av könsdiskriminerande ord, negativa ord kopplade till sexuell läggning och tillhörighet, hån och verbala och skriftliga kränkningar.

Aktivitet:

- Stärk rastvaktsarbetet genom att öka närvaron av vuxna i elevernas rastområde i skolans lokaler. Ansvar: All personal
- Lärare och övrig personal är föredömen i vänligt bemötande. Ansvar: All personal

På IUP-tid får två elever (i ett rullande schema) varje vecka i uppdrag att kontrollera trapphus, skåp och korridorer, och toaletter i den egna avdelningen för att se om där förekommer klotter. Upptäckt klotter rapporteras till lärare och raderas av eleverna, om det är möjligt. Ansvar: Handledare

Utvärdering:

Under vårterminen fanns mycket resurspersonal som rörde sig bland eleverna. I och med flytten till Vikingagatan knyts handledarna tätare till sina klasser vilket ger ett lugnare klimat. På Vikingagatan ger lokalerna färre utrymmen för eleverna att gömma sig. Transportsträckan till och från matsal, idrott, slöjd, teknik, NO-lab, Hkk är tillfällen då det kan förekomma kränkningar av olika slag.

Städningen av lokalerna fungerade bra i våras. Under höstterminen har det blivit sämre.

Toaletterna är mindre nedklottrade.

Mål:

- Öka tryggheten i samband med ombyte vid idrott och bad.
- Minska användandet av rasistiska symboler och klotter.

Aktivitet:

- På IUP-tid får två elever (i ett rullande schema) varje vecka i uppdrag att kontrollera trapphus, skåp och korridorer, och toaletter för att se om där förekommer klotter. Upp-täckt klotter rapporteras till lärare och raderas av eleverna, om det är möjligt. Ansvar: Handledare
- Lärare i idrott samtalar med eleverna om vikten av trygghet i omklädningsrummen. Ansvar: Idrottslärare
- Stärka rastvaktsarbetet genom att öka närvaron av vuxna i elevernas rastområde i skolans lokaler. Ansvar: All personal
- Lärare och övrig personal är föredömen i vänligt bemötande. Ansvar: All personal

Utvärdering:

Försämring då idrottslärarna inte ligger parallellt med klasserna, svårt att hålla koll i båda omklädningsrummen vilket kan skapa otrygga situationer. Färre elever vill duscha i det gemensamma duschutrymmet.

Mål

Nolltolerans gällande hot om våld och våldsyttningar.

Aktivitet

- Stärk rastvaktsarbetet genom att öka närvaron av vuxna i elevernas rastområde i skolans lokaler. Ansvar: All personal
- Lärare och övrig personal är föredömen i vänligt bemötande. Ansvar: All personal
- Övningar om konflikthantering genomförs på IUP-tider. Ansvar:Handledare tillsammans med likabehandlingsansvariga.

Utvärdering:

Övningarna i konflikthantering har inte genomförts.

Rektor har fått till sig klagomål på lärare, där elever uttrycker att de inte har blivit vänligt bemötta.

Personalen har inte varit mer rastvakt än tidigare

Mål

Alla elever ska känna till att reglerna finns samt följa dessa. Elever och lärare ska ha skapat dem tillsammans.

Aktivitet

- Klassregler ska uppdateras vid varje terminsstart. Ansvar: Handledare
- Elevrådet diskuterar om trivselycklarna ska vara kvar. Ansvar: Elevrådsansvarig personal

Utvärdering:

Betydligt fler elever upplever att det finns klassrumsregler som är uppsatta i samråd med pedagogerna. Nya ordningsregler är framtagna tillsammans med elevrådet, dessa ersätter de gamla trivselycklarna.

Allmän utvärdering:

I det julbrev som utgick till skolans samtliga elever i och med julavslutningen 2013 utgick även en inbjudan till ett föräldramöte den 15/1 mellan 17.00 – 18.00. Senast den 13/1-14 ville vi, via handledarna, ha in svar från vårdnadshavare om de skulle komma till mötet. En vårdnadshavare svarade att hen skulle komma. Till mötet kom två vårdnadshavare varav ingen var anmäld. Till nästa år finns funderingar kring att senarelägga mötet en vecka och att någon av de första dagarna på vårterminen skicka ut en påminnelse till vårdnadshavarna via mail.

Måndag v.5 skickades en Powerpoint ut till personalen. Denna presentation användes sedan för att presentera likabehandlingsplanen för eleverna. Under v.6 hölls en tipspromenad om likabehandlingsplanen i cafeteria.

Elevers och personals deltagande i planarbetet

Årskurs 8 och 9 har deltagit i en enkät om trygghet och trivsel på Fornängsskolan. Personalen har varit delaktig i utvärdering av förra årets plan samt framtagandet av nya mål och aktiviteter.

Främjande arbete

Innevarande år ska vi göra följande främjande arbete för att främja respekt för allas lika värde utifrån diskrimineringsgrunderna.

Mål: För att förstärka respekten för allas lika värde avser vi att inom personalgruppen arbeta med kollegiala samtal om hur vi kan främja ett gott språkbruk på skolan.

Aktiviteter: Vi avser att arbeta med följande frågeställning angående användande av könsdiskriminerande ord, negativa ord kopplade till sexuell läggning och tillhörighet, hån och verbala kränkningar: Hur kan vi på Fornängsskolan jobba för att främja ett gott språkbruk hos elever och personal på skolan?

Likabehandlingsansvarig tillhandahåller forskningsunderlag.

Utvärdering: En genomgång av ovanstående aktivitet vägleder oss i skolans vidare arbete med diskrimineringsgrunderna och vårt sociala klimat. Resultatet tyder även på lämplig kompetensutveckling för både personal och elever.

Ansvarig: Likabehandlingsansvariga och förstelärare

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet bygger på resultatet på våra tidigare gjorda kartläggningar. Det innehåller konkreta mål på vad som ska göras innevarande år för att förebygga diskriminering och kränkande behandling.

Enligt enkät samt observationer vi genomfört upptäcktes en rad problem.

1. Språkbruk samt trakasserier kopplat till detta, enkäten visar på att kommentarer angående vikt, kön (framförallt tjejer), könstillhörighet samt läs- och skrivsvårigheter är vanliga.
2. Cirka 20 % av eleverna svarar i enkäten nej på frågan ”Hur ställer du dig till detta påstående? ”Min skola är bra på att förhindra att elever blir utsatta, exempelvis retade, utstötta, hotade, slagna, kallade för elaka saker av andra elever.”
3. Cirka 20 % av eleverna svarar i enkäten nej på frågan ”Vet du vem du kan prata med på skolan om du eller någon annan blir utsatt av andra elever (t.ex. blir hånad, retad, kallad elaka saker, utstött, utfrysad, knuffad, tafsad på, hotad, slagen)? ”

Åtgärder utifrån problemformulering 1

Det förekommer enligt observationer och enkät på skolan problem med användandet av könsdiskriminerande ord, negativa ord kopplade till sexuell läggning och tillhörighet, hån och verbala kränkningar:

Mål

Nolltolerans vad det gäller användandet av könsdiskriminerande ord, negativa ord kopplade till sexuell läggning och tillhörighet, hån och verbala och skriftliga kränkningar.

Aktivitet

- Kollegiala samtal, utifrån forskning, under februari och april 2015 utmynnar i aktiviteter att genomföra till nästkommande samtal. I samband med andra omgången samtal formuleras nya förslag på aktiviteter. Vi avser att arbeta med följande frågeställning angående användande av könsdiskriminerande ord, negativa ord kopplade till sexuell läggning och tillhörighet, hån och verbala kränkningar: Hur kan vi på Fornängsskolan jobba för att främja ett gott språkbruk hos elever och personal på skolan? Ansvarig: Likabehandlingsansvariga
- Arbetet med materialet ”Ses Offline” lektion 4 om **Kränkningar, hot och trakasserier på nätet** i klasserna på IUP-tid. Ansvarig: Likabehandlingsansvariga och handledare
- Stärk rastvaksarbetet genom att öka närvaron av vuxna i elevernas rastområde i skolans lokaler. Ansvar: All personal
- Lärare och övrig personal är föredömen i vänligt bemötande. Ansvar: All personal

- På IUP-tid får två elever (i ett rullande schema) varje vecka i uppdrag att kontrollera trapphus, skåp och korridorer, och toaletter i den egna avdelningen för att se om där förekommer klotter. Upptäckt klotter rapporteras till lärare och raderas av eleverna, om det är möjligt. Ansvar:Handledare

Utvärdering av aktivitet

Enkäten genomförs igen under vårterminen (mars-april).

Åtgärder utifrån problemformulering 2

Cirka 20 % av eleverna svarar i enkäten nej på frågan ”Hur ställer du dig till detta påstående? ’Min skola är bra på att förhindra att elever blir utsatta, exempelvis retade, utstötta, hotade, slagna, kallade för elaka saker av andra elever.’”

Mål

- Samtliga elever svara ja på frågan ”Hur ställer du dig till detta påstående? ’Min skola är bra på att förhindra att elever blir utsatta, exempelvis retade, utstötta, hotade, slagna, kallade för elaka saker av andra elever.’”
- Personalen har en samsyn på hur vi stoppar och säger ifrån till elever som gör och säger elaka saker mot andra elever på skolan.

Aktivitet

- Genomgång i personalgruppen om hur man ska handla vid kränkningar. Ansvar: Rektor
- Regelbundna diskussioner med eleverna om vad ordningsregler och likabehandlingsplanen egentligen står för. Ansvarig:Handledare
- Stärka rastvaktsarbetet genom att öka närvaron av vuxna i elevernas rastområde i skolans lokaler. Ansvar: All personal
- Lärare och övrig personal är föredömen i vänligt bemötande. Ansvar: All personal

Utvärdering av aktivitet:

Enkäten genomförs igen under vårterminen (mars-april)

Åtgärder utifrån problemformulering 3

Cirka 20 % av eleverna svarar i enkäten nej på frågan ”Vet du vem du kan prata med på skolan om du eller någon annan blir utsatt av andra elever (t.ex. blir hånad, retad, kallad elaka saker, utstött, utfrysad, knuffad, tafsad på, hotad, slagen)?

Mål

Samtliga elever på skolan känner till vem de kan vända sig till om de själva blir utsatta av andra elever eller ser andra bli utsatta.

Aktivitet

Vid terminsstart informerar handledare klassen om vem de kan vända sig till om de själva blir utsatta av andra elever eller ser andra bli utsatta. Förslag på formulering:

- Du kan vända dig till: personal du känner förtroende för, skolsköterska, kurator, handledare, rektor eller annan personal på skolan.

Utvärdering av aktivitet

Enkäten genomförs igen under vårterminen (mars-april)

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Skolan måste agera vid misstanke om att en elev far illa. Skolan måste också snabbt se till att förhindra fortsatta kränkningar. Därför behövs fungerande rutiner för att hantera akuta situationer. All personal ska känna till rutinerna, liksom även elever och vårdnadshavare/föräldrar.

Erfarenheten visar att arbetet mot trakasserier och kränkande behandling har bra effekt när det åtgärdande arbetet bedrivs i kooperativa arbetslag som består av både lärare och personal med specialfunktioner, till exempel social- eller specialpedagoger, sjuksköterskor och kuratorer.

Till den pedagogiska vardagen hör att ta hand om mindre dispyter mellan elever. Oftast kan sådant hanteras direkt och osämjan mellan eleverna försvinner utan att någon/några efteråt bär på känslan att vara kränkt. Ibland förekommer också värre incidenter, trakasserier eller våld.

Bakom en incident kan exempelvis ligga en avsikt att nedvärdera någon eller att det pågår mobbing. I Skolverkets Allmänna Råd beskrivs kränkande behandling som ”ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.” Det kan vara svårt att avgöra vad som är ”vanliga vardagsdispyter” och vad som är kränkningar. All personal måste lita till sitt professionella omdöme. Alla måste också orka/våga gripa in och ställa obekväma frågor i klassrum och korridorer. Rastvakten och pedagoger i matsalen fyller en viktig funktion.

När en i personalen bevittnar eller får kännedom om en situation där en elev utsätts för någon form av kränkning har personalen en skyldighet att ingripa så att kränkningen omedelbart upphör. Förutom att stoppa kränkningen ska denne också se till att den utsatte såväl som den eller de som utfört kränkningen tas om hand.

Skolledning, vårdnadshavare och handledare ska informeras skyndsamt. Rektor utser sedan personal eller en grupp som ska utreda kränkningen och vidta åtgärder. I första hand tilldelas uppdraget till arbetslaget.

Elever och vårdnadshavare kan vända sig till all personal på skolan som i sin tur kan bistå med att ärendet vidarebefordras till rektor och arbetslaget. Rektor och arbetslaget tar sedan ansvar för att utreda situationen. Det går också bra för både elever och vårdnadshavare att vända sig till rektor eller arbetslaget direkt.

Åtgärdande arbete

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever (heltetssyn)

Steg 1 - Personal som ser, hör eller får kännedom om något som kan betraktas som kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier, ingriper och tar reda på vad som har hänt. Rektor, EHT (Elevhälsoteamet) och handledare för berörda elever informeras. Rektor ska vidarebefordra informationen till huvudman, och därefter hålla denne uppdaterad.

Steg 2 - Handledare och någon i personalen håller ett enskilt samtal med elev som har blivit utsatt för kränkning eller trakasserier. Syftet med att ha två personal är att den ene leder samtalet och den andre dokumenterar. Samtalen dokumenteras noga och blir underlag för kommande kränkingsrapport. Vårdnadshavare informeras skyndsamt av berörd personal. Kontakt vid första tillfället ska ske direkt via exempelvis telefonsamtal. Fortsatt kontakt kan ske på annat sätt.

Steg 3 - Handledare och någon i personalen håller enskilt samtal med personer som kan ha sett eller hört. Samtalen dokumenteras noga och blir underlag för kommande kränkingsrapport.

Steg 4 - Handledare och någon i personalen håller enskilt samtal med elev som har utsatt annan elev för kränkning eller trakasserier. Samtalen dokumenteras noga och blir underlag för kommande kränkingsrapport. Vårdnadshavare informeras skyndsamt av berörd personal. Kontakt vid första tillfället ska ske direkt via exempelvis telefonsamtal. Fortsatt kontakt kan ske på annat sätt.

Steg 5 - Handledare skriver Kränkingsrapport (Bilaga 4), med tidigare dokumentering som grund. Kränkingsrapport ska skrivas utifrån den som *har blivit* kränkt, diskriminerad eller trakasserad. Rapporten ska vidarebefordras till rektor som i sin tur vidarebefordrar till huvudman.

Steg 6 - Rektor beslutar om handledaren eller vem i personalen ur EHT (Elevhälsoteamet) som utses till handläggare för en eventuellt handlingsplan (Bilaga 5). Rektor beslutar om handlingsplan ska skrivas eller inte. Kränkingsrapporten ligger till grund för rektorns beslut. Handläggaren ansvarar för att hålla kontakt med vårdnadshavare, och samtliga berörda personer.

Steg 7 – Vid upprepade kränkningar (elev som kränker eller som utsatts för kränkningar) ska skolan göra en allsidig utredning av elevens situation och behov.

Rutiner för att utreda och åtgärda kränkning mellan elev och personal

Rektor håller i utredningen och dokumenterar.

Steg 1 - Rektor får kännedom om något som kan vara kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier mellan elev och personal. Rektor ska vidarebefordra informationen till huvudman, och därefter hålla denne uppdaterad.

Steg 2 - Enskilt samtal med elev/personal som har blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier. Överenskommelse om åtgärder upprättas för att stoppa vidare kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier. Tid för uppföljning bestäms i samband med samtalet. Samtalen, överenskommelser och åtgärder dokumenteras nogga.

Steg 3 - Vårdnadshavare informeras skyndsamt. Kontakt vid första tillfället ska ske direkt via exempelvis telefonsamtal. Fortsatt kontakt kan ske på annat sätt.

Steg 4 - Överenskommelse följs upp kontinuerligt.

Förankring

Personalen får likabehandlingsplanen utskickad som e-brev och har tid att läsa igenom den. Vi presenterar likabehandlingsplanen under sin remisstid för arbetslagen.

För att nå samtliga elever, deras vårdnadshavare och samtliga i personalen anslås likabehandlingsplanen på Delta (skolans lärplattform) och skolans hemsida. Handledare gör ett utskick till vårdnadshavare om när likabehandlingsplanen finns upplagd på Delta och hemsidan.

Alla klasser använder IUP-tid för att gå igenom likabehandlingsplanen. Frågor att arbeta med kring likabehandlingsplanen förbereds av likabehandlingsansvariga. De lämnas ut i januari 2015, eller så snart likabehandlingsplanen är godkänd.

Likabehandlingsansvariga ansvarar för detta.

Uppföljande utvärdering

Planen följs upp och utvärderas under april/maj 2015 efter det att den uppföljande enkäten i klasserna är genomförd.

Ansvariga för uppföljning och utvärdering är likabehandlingsansvariga. Utvärderingen ska vara klar senast vid vårterminens slut 2015.

Bilaga 1

Skollagen (2010:800)

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskolenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft, får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.

Diskrimineringslagen (2008:567)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

2 kap. Förbud mot diskriminering och repressalier

Utbildning

Diskrimineringsförbud

5 § Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:800) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Diskrimineringsförbudet gäller även i det fall en utbildningsanordnare genom skäliga åtgärder i fråga om lokalernas tillgänglighet och användbarhet kan se till att en person med funktionshinder, som söker eller har antagits till utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller till utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, kommer i en jämförbar situation med personer utan sådant funktionshinder. Lag (2010:861).

6 § Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (2010:800),

2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan eller fritidshemmet, eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen, eller

3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Förbudet hindrar inte heller att en folkhögskola eller ett studieförbund vidtar åtgärder som är ett led i strävanden att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Lag (2010:861).

Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier

7 § Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

3 kap. Aktiva åtgärder
Utbildning
Målinriktat arbete

14 § En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800), utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Närmare föreskrifter om utbildningsanordnarens skyldigheter finns i 15 och 16 §§. Lag (2010:861)
Att förebygga och förhindra trakasserier

15 § En utbildningsanordnare som avses i 14 § ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev eller student som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.

Likabehandlingsplan

16 § En utbildningsanordnare som avses i 14 § ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som avses i 15 §. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

En redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt första stycket har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Bilaga 2

Kartläggning över trygghet och trivsel på Fornängsskolan

Några frågor om Dig

- Jag är pojke/flicka
- Hur många kompisar har du i skolan?

Några frågor om lärare och annan personal

- Kan du lita på dina lärare och annan personal om du har något personligt du vill berätta för dem?
- Känner du att lärarna och annan personal bryr sig om dig?
- Bemöter lärarna och annan personal dig och dina klasskamrater med respekt?
- Är lärarna och annan skolpersonal bra på att stoppa, säga ifrån till elever som säger, gör elaka saker mot andra elever på skolan?
- Finns det regler om hur man ska vara och bete sig mot varandra i din klass (klassregler)?
- Vem/vilka har bestämt dessa regler?
- Har du blivit hånad, retad eller kallad elaka saker av andra elever?
- Om det har hänt, vad har du då blivit kallad?
- Har andra elever snackat skit om dig?
- Har andra elever använt sociala medier och/eller SMS för att skicka och sprida elaka meddelanden eller bilder om dig?
- Har du blivit utfrysst eller utstött av (inte fått vara med) andra elever?
- Har andra elever tafsat på dig på ett sexuellt sätt?
- Har andra elever knuffat, hållit fast dig
- Har andra elever hotat att slå dig?
- Har du blivit slagen eller sparkad av andra elever?
- Vet du vem du kan prata med på skolan om du eller någon annan blir utsatt av andra elever (t.ex. blir hånad, retad, kallad elaka saker, utstött, utfrysst, knuffad, tafsad på, hotad, slagen)?
- Har du sett någon elev bli utsatt, exempelvis blivit retad, utstött, hotad, slagen?
- Tänk på det senaste tillfället du såg en elev bli utsatt exempelvis, retad, utstött, hotad, slagen av andra elever: Vad gjorde du då?
- Har lärare eller någon annan skolpersonal sagt elaka eller otrevliga saker åt dig? Om det har hänt, vad sa han eller hon?
- Var någonstans hände det?
- Om du blivit utsatt för något av det vi frågat om, exempelvis blev retad, utstött, hotad, slagen, kallad elaka saker i skolan eller via nätet, vad tror du det beror på?
- När du blev utsatt för något av det vi frågat om vad gjorde du då?
- Du som blivit utsatt för något av det vi frågat om, exempelvis blivit retad, utstött, hotad, slagen, kallad elaka saker i skolan eller via nätet – har du berättat det för någon?
- Hur ställer du dig till detta påstående? "Min skola är bra på att förhindra att elever blir utsatta, exempelvis retade, utstötta, hotade, slagna, kallade för elaka saker av andra elever."

Bilaga 3

Kränkingsrapport

Elev: _____ Klass: _____

Datum: _____

Personnummer: _____

Handledare:

Beskrivning av ärendet:

Beslut av rektor, handlingsplan upprättas:

- Ja
- Nej

Bilaga 4

Handlingsplan

Elev:
Klass:

Bakgrund, (enligt utredning):

Mål:

- Kränkningarna ska omedelbart upphöra *(det kan finnas andra formuleringar)*

Åtgärder

Ansvarig:

Hur?	
Frekvens:	

Uppföljning

Ansvarig:

Hur?	
Frekvens:	

Utvärdering

Ansvarig:

Hur?	
När?	

Fornängsskolan, Götene. Datum:

Ansvarig för handlingsplan:

Namnförtydligande

Befattning

Rektors underskrift:

Namnförtydligande

Uppföljning

Datum:	Åtgärder <i>(det viktiga är att kränkningen upphör, så ibland bara på individnivå)</i>
	Vad?

Utvärdering

Datum:	Åtgärder
	Vad?

Sammanfattning

Utvärderingen visar att behov av handlingsplanen inte längre finns och därför avslutas.

- Ja
- Nej

Utvärderingen visar att handlingsplanen inte haft förväntad verkan och en ny handlingsplan upprättas.

- Ja
- Nej

Vårdnadshavare och elev underrättas om att handlingsplanen avslutas.

Datum:

Rektor

Bilaga 5

I Sverige finns sju skyddade diskrimineringsgrunder. Dessa är:

Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till en persons könstillhörighet. Sexuella trakasserier avser kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Även personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering.

Religion och annan trosuppfattning

Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i den svenska grundlagen. Undervisningen ska enligt skolplanen vara icke – bekännelsefria och skolan får inte missgynna någon elev på grund av elevens religion. Begreppet *annan trosuppfattning* innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism eller ateism.

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika vis. Som funktionsnedsättning räknas både sådana som syns, exempelvis att man använder rullstol, och sådana som inte märks lika lätt, exempelvis allergi, ADHD och dyslexi. Funktionsnedsättning kan uppstå till följd av en sjukdom eller något annat tillstånd. De kan också uppstå till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Funktionsnedsättning är alltså något en person har, inte något en person är.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till sina elever. Det inkluderar arbetet mot homofobi och rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med detta menas människor vars könsidentitet eller könsuttryck på olika sätt bryter mot samhällets könsnorm – dvs. mot föreställningen om hur kvinnor och män, flickor och pojkar förväntas vara och se ut. Det kan till exempel vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller transgenderpersoner (personer som identifierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna). Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning.

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder vid exempelvis indelning i grupper utifrån elevernas ålder samt om det finns ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga som till exempel åldersgräns för tillträde till gymnasium.

Bilaga 6

Diskriminering

När en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridda identitet eller uttryck eller ålder.

Rasism

Rasism bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Mot bakgrund av en sådan uppfattning ses vissa folkgrupper som mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet

Främlingsfientlighet avser motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Trakasserier

Trakasserier är handlingar som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är handlingar som kränker en elevs värdighet, men som inte har ett samband med någon diskrimineringsgrund. Begreppet ska täcka in alla former av kränkande behandling. Det kan vara mobbning, men även enstaka händelser.

Fysiska: exempelvis att bli utsatt för slag och knuffar eller annan form av våld.

Verbala: exempelvis att bli hotad eller kallad hora, bög eller liknande.

Psykosociala: exempelvis att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning med mera.

Text-och bild: exempelvis i form av klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkande behandling.

Mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. Vidare råder en obalans vad gäller maktförhållande mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning.

Bilaga 7: Ordningsregler

Ordningsregler för Fornängsskolan

På Fornängsskolan förväntas varje elev bidra till att skapa trivsel och en god studiemiljö genom att:

1. Vara en schysst kompis, t.ex. genom att hälsa och visa hänsyn och respekt för alla människor.
2. Vara aktsam om skolans lokaler och materiel, samt egna och andras saker.
3. Tänka på språket används, och vara medveten om hur det påverkar andra elever, lärare och övrig personal.
4. Hålla en acceptabel ljudnivå, komma i tid och ha med rätt material till lektionerna.
5. Göra överenskommelser i samtal med ämneslärare och handledare, t.ex. om behovet av hjälpmedel såsom mobiltelefon eller I-pad under lektionstid.

2014-11-23

Anna Helgesson, rektor